

ОКСАМИТОВА РЕВОЛЮЦІЯ

В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ

ШВЕЦЬ КАТЕРИНА 11-А

ВСТУП

ПРОЦЕС РАДИКАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ, ЩО РОЗПОЧАВСЯ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 80-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ, МАВ НАСЛІДКОМ ПОВНИЙ КРАХ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЮ ПОЛІТИЧНОГО, СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ЛАДУ. ЗРЕШТОЮ ПОВАЛЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖИМУ СТАЛО ПЕРШИМ ПОШТОВХОМ БАГАТЬОХ КРАЇН, ЯКІ ДОВГИЙ ПЕРІОД ЧАСУ ЗНАХОДИЛИСЬ ПІД ТОТАЛЬНИМ КОНТРОЛЕМ СРСР, ДО ПРОЦЕСУ ТРАНЗИТУ В ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЛАД. ОДНІЄЮ З ПЕРЕДОВИХ КРАЇН ЯКА ПЕРШОЮ РОЗПОЧАЛА СВІЙ ТРАНЗИТ ЧЕРЕЗ РЕВОЛЮЦІЙНІ ПОДІЇ, ТАК ЗВАНУ ДЕМОКРАТИЧНУ РЕВОЛЮЦІЮ, БУЛА ЧЕХІЯ.

ДЕМОКРАТИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ – ЦЕ НАЙМЕНШ НАСИЛЬНИЦЬКА ФОРМА РЕВОЛЮЦІЇ В ІСТОРІЇ, АДЖЕ ВОНА НЕ ЗАКЛИКАЛА ДО ЖОРСТОКИХ ДІЙ, А ПРАГНУЛА КОМПРОМІСУ. САМЕ ТОМУ РЕВОЛЮЦІЇ В ЦЬОМУ НОСИЛИ ПЕРЕВАЖНО МИРНИЙ ХАРАКТЕР

КІНЕЦЬ 1989 РОКУ

У кінці 1989 року в Чехословаччині склалася дуже напружена ситуація. Опозиційні сили консолідувалися на основі програми «Хартія-77», по всій країні діяли різні громадсько-політичні організації, які вимагали проведення корінних змін в країні. Розширилися їх програми, по-різному вони уявляли собі методи дій, але була у них спільна вимога - повалення влади КПЧ, підірив її гегемонії, перетворення комуністичної партії з провідної сили в одну з рядових партій

Аналізуючи ситуацію в Чехословаччині перед революційними подіями, можна виділити такі **чинники**, що сприяли трансформації:

ВНУТРІШНІ ЧИННИКИ

Діяльність опозиції. Хартія-77, створена у 1977 році, закликала до демократизації, захисту прав людини, припинення переслідування інакомислячих та діалогу з урядом. Вона прагнула мирних, конституційних реформ.

Екологічна криза. Застарілі технології на заводах та діяльність радянських військових погіршували стан довкілля.

Криза в КПЧ. Партія втратила авторитет через догматизм і неспроможність проводити реформи. Обрання консерватора М. Якеша у 1987 році посилювало кризу.

ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ

Вплив СРСР. Перебудова, демократизація та антисталінська критика, започатковані М. Горбачовим, викликали великий інтерес у Чехословаччині. Популярними стали радянські ЗМІ, які контрастували з реаліями тоталітарного режиму в країні.

Послаблення комуністичної ідеології. Розпад системи на території СРСР сприяв аналогічним процесам у ЧССР.

Допомога з-за кордону. Польща (рух «Солідарність»), Угорщина (Демократичний форум) і країни Заходу надсилали інформацію та ідеї, які підтримували боротьбу за демократизацію

У свідомості чехів глибоко вкоренилися демократичні традиції. Саме завдяки досвіду міжвоєнного періоду авторитарні тенденції в Чехії в посткомуністичний період майже не проявлялися. Ця країна залишалась певним "острівцем демократії та стабільності в океані тоталітаризму та авторитаризму, що розливався у Центральній Європі", і для неї штучне насадження комуністичного режиму було справжньою трагедією, "злим жартом історії", за висловленням відомого чеського письменника М. Кудери

Першою не витримала молодь, яка і започаткувала «ніжну революцію», хоча до того вже існували організації які перебували в опозиції до КПЧ. Розгін демонстрації студентів 17 листопада 1989 року поклав початок організованій боротьбі проти тоталітаризму. Протягом тижня на бік студентства перейшли колективи промислових підприємств, мешканці міст і сіл. Боротьба стала всенародною. Керівництво взяли в свої руки громадські об'єднання – «Громадський форум» – у Чехії та «Громадськість проти насилля» – у Словаччині.

У своєму розвитку "ніжна революція" пройшла два етапи: перший – з 17 листопада до кінця грудня 1989 року, другий – від виборів президента до червня 1990 року, коли були проведені перші демократичні вибори до Федеральних зборів, на яких перемогу отримали нові політичні сили, які пропагували ідеї демократії. Це і завершило перемогу "ніжної революції", визначило новий курс розвитку країни.

ДОСЛІДЖУЮЧИ «ОКСАМИТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ», ЯКА ТРИВАЛА З 16 ЛИСТОПАДА ПО 29 ГРУДНЯ 1989 РОКУ МОЖНА ЗАЗНАЧИТИ, ЩО:

1

ПРИВОДОМ ДО ПОЧАТКУ РЕВОЛЮЦІЇ
СТАВ РОЗГРОМ БАГАТОТИСЯЧНОЇ
МИРНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ

2

ОСНОВНІ ЛОЗУНГИ: «ПРАВДА МАЄ
ПЕРЕМОГТИ БРЕХНЮ»

3

РУШІЙНІ СИЛИ: СТУДЕНТИ, ТВОРЧА
ІНТЕЛІГЕНЦІЯ

4

НАСИЛЬСТВО – ВІДСУТНЄ

5

РЕАКЦІЯ ІСНУЮЧОГО РЕЖИМУ – М.
ЯКЕША УСУНУТО З ПОСТА КЕРІВНИКА
КОМПАРТІЄЮ

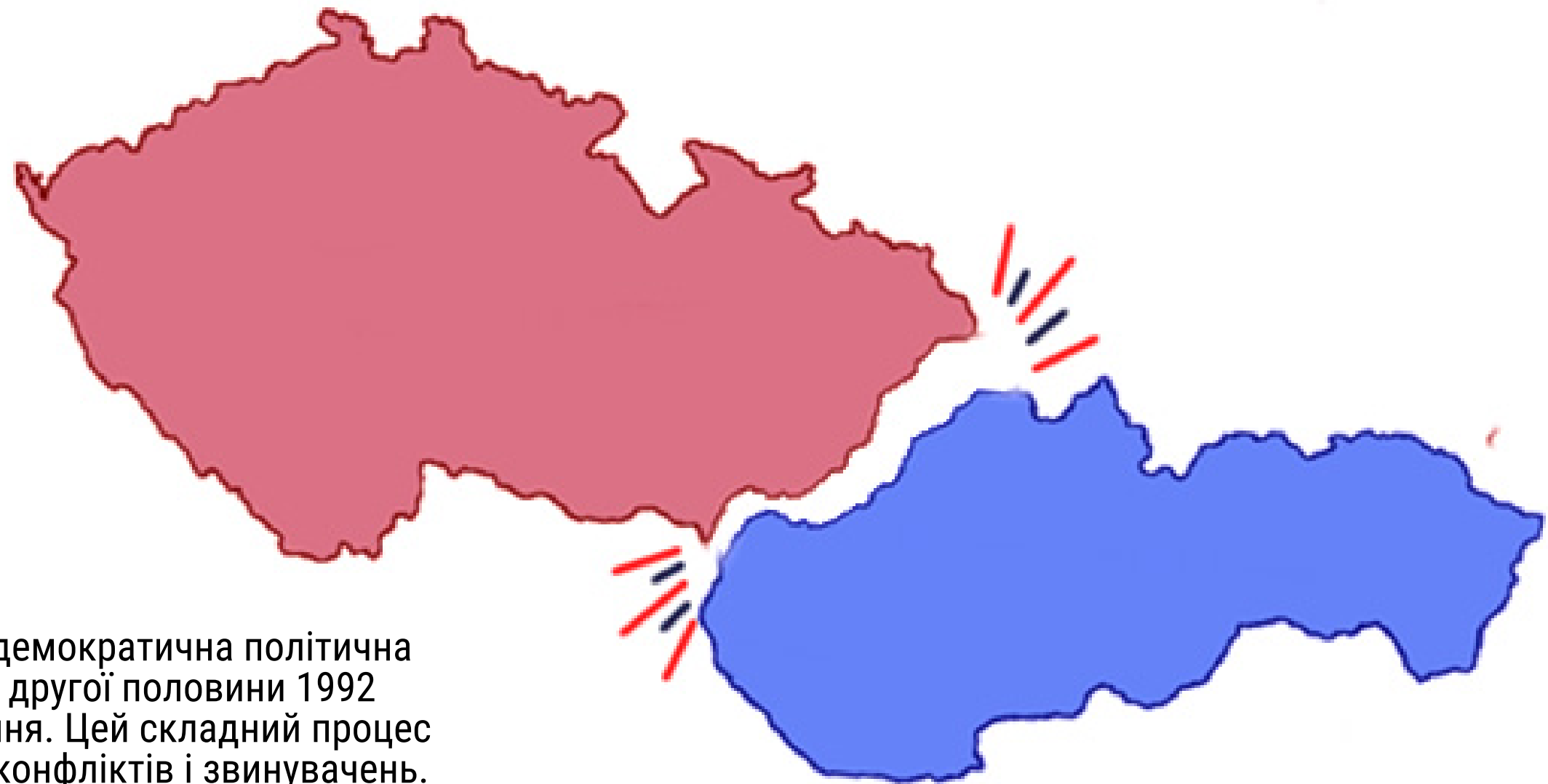
Таким чином вагоме значення **«оксамитової»** революції 1989 року полягає в тому, що вона є класичним взірцем мирної трансформації політичного режиму в одній окремо взятій державі в умовах прояву таких глобальних політичних факторів як існування зброї масового знищення, належності до тих чи інших військовий альянсів. Всі умови та причини революції були обумовлені історичними, політичними та соціально-економічними процесами. Чехословаччина змогла здійснити перетворення політичної системи і заручитися при цьому підтримкою **96%** населення.

Завершення **«оксамитової революції»** не поклало кінець усім процесам, які відбувалися в Чехословаччині. Падіння комуністичної ідеології та встановлення демократичного режиму лише сприяло початку нових подій, а також поклало фундамент для зародження відносин між суспільством та державою

ЦИВІЛІЗОВАНЕ РОЗЛУЧЕННЯ

Революція виконала всі завдання, які були покладені на неї, але демократична політична система утворила нові перепони на шляху до розвитку. Протягом другої половини 1992 року керівники Чехії та Словаччини домовилися про відокремлення. Цей складний процес два братні народи здійснили мирним шляхом, без непорозумінь, конфліктів і звинувачень. З 1 січня на карті Європи з'явилися дві нові самостійні країни – **Чеська Республіка і Словацька республіка**. У пресі цей крок назвали «**цивілізоване розлучення**», або «**розлучення по-чехословацьки**». Цим кроком чехи і словаки продовжили традиції «ніжної революції», збагатили історичний досвід народів Європи розв'язувати складні суспільні проблеми мирним шляхом.

Після падіння комуністичного режиму в країні загострилося національне питання: в Словаччині дедалі сильніше ставав рух за її відокремлення від Чехії. Прагнення словаків до національної незалежності та економічної суперечності між двома країнами стали основною причиною поділу країни. Після «Оксамитового розлучення» в обох державах були проведені **президентські вибори**: президентом Чеської республіки став **В. Гавел**, а Словацької – М. Ковач, якого на наступних виборах замінив Р. Шустер.

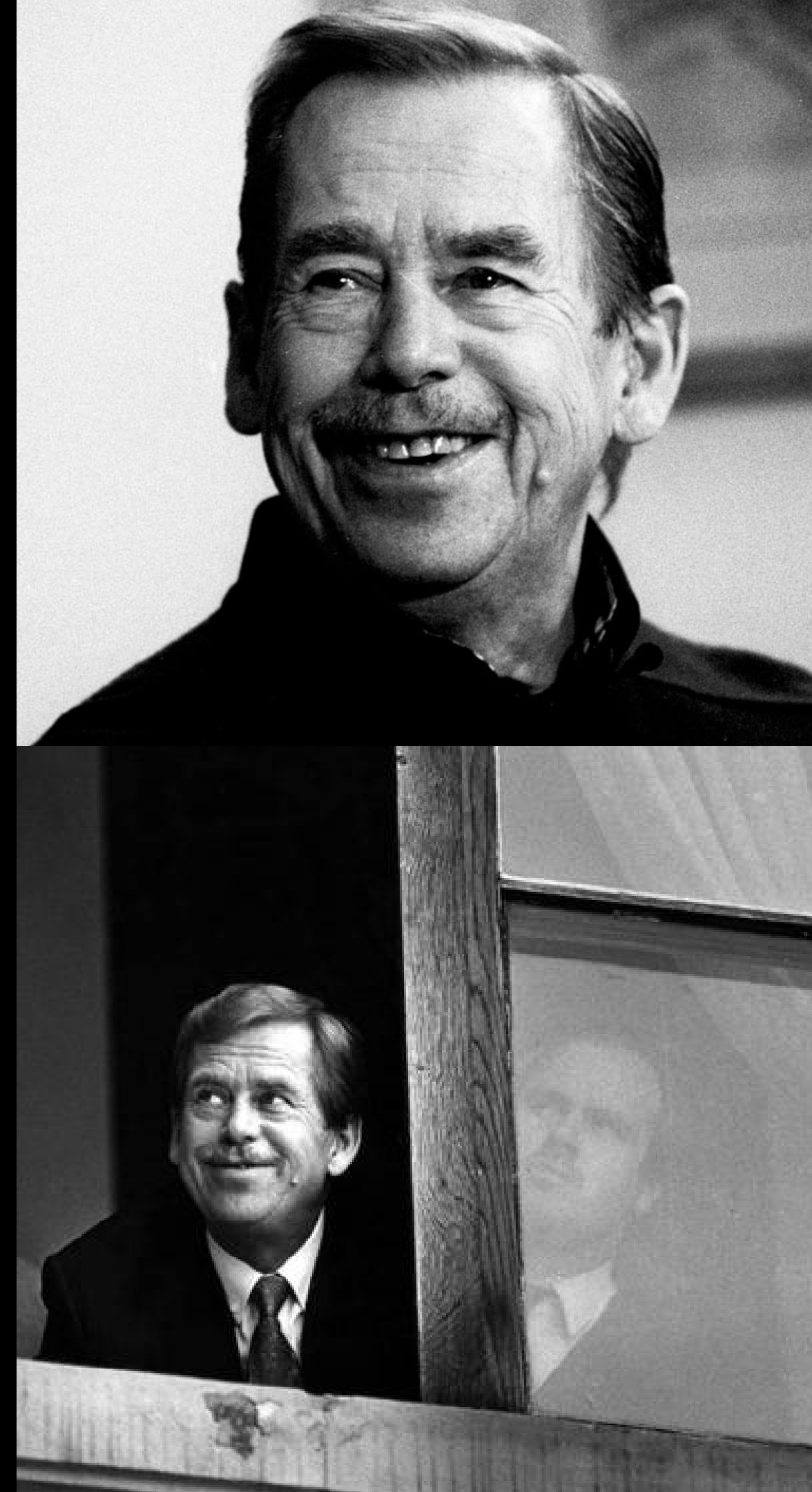

ВАЦЛАВ ГАВЕЛ

Вацлав Гавел був у вирі головних подій в ході революції – він виступав перед сотнями тисяч пражан, сформував та очолив 19 листопада Громадянський форум на базі опозиційних організацій, який став центром народного руху.

Після розпаду КПЧ , попереду був складний процес демонтажу тоталітаризму, реформування політичного, економічного та соціального життя; народ мав обрати свого президента й спільно будувати свою державу на демократичних засадах

Вацлав Гавел, присвятивши молодість боротьбі за демократичні цінності, став президентом Чехословаччини, зберігши свої переконання. Серед його значущих вчинків – публічне вибачення перед судетськими німцями, депортованими після війни. У 1992 році, намагаючись зберегти єдність ЧСФР, він втратив популярність і подав у відставку. Після мирного поділу країни 1993 року його обрали президентом незалежної Чехії. Гавел зосереджувався на моральних цінностях та закликав до єдності. Його не всі підтримували, але більшість визнавала його моральний авторитет. У 1998 році він здобув другий президентський термін.

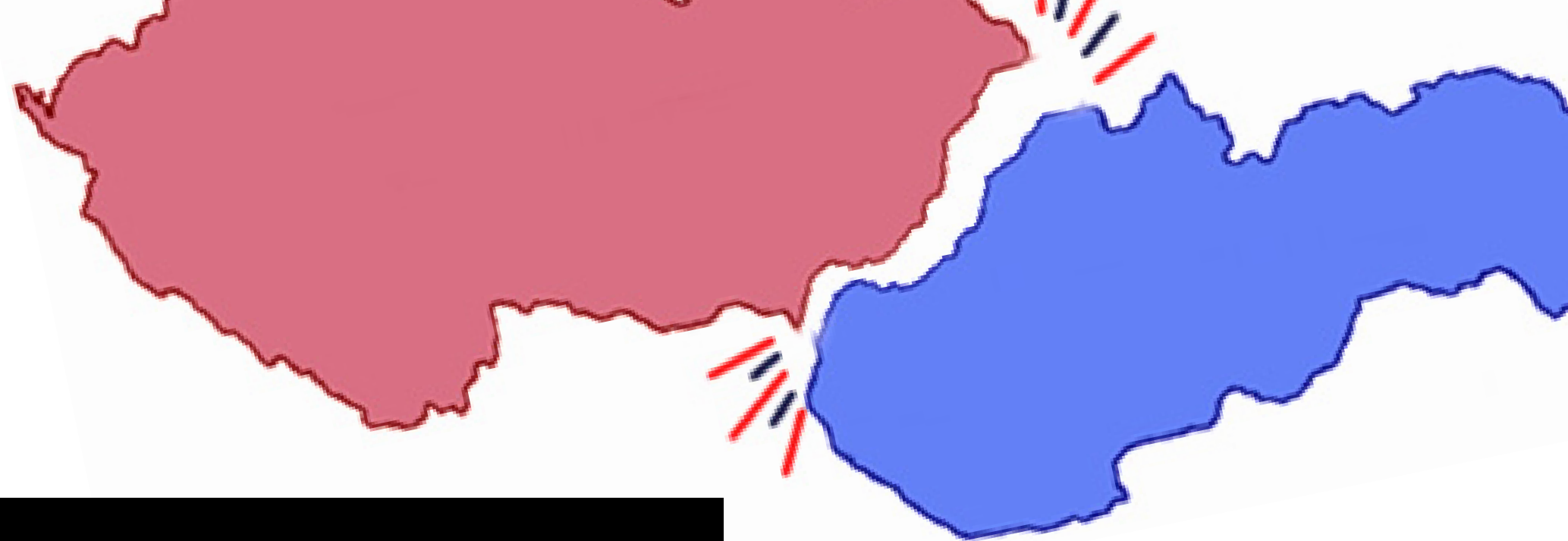

За роки президентства Вацлав Гавел зробив усе можливе для процвітання Чеської Республіки, залишаючись принциповим моралістом. Його відданість совісті й людяності здобула повагу не лише чехів і словаків, а й усього світу. Він довів, що чесність і вірність переконанням можливі за будь-яких обставин.

Якби не втома та погіршення здоров'я, Гавел міг би знову балотуватися, керуючись не честюлюбством, а глибокою відповідальністю перед народом. Його називають "голосом демократії" і символом нації, якого шанують не лише на батьківщині, а й за кордоном. Гавел став лідером за життя, завдяки своїй боротьбі з несправедливістю й незламній вірі у демократичні цінності.

Закінчивши президентську каденцію у 2003 році, Гавел залишився символом європейської демократизації. У своєму прощальному зверненні він висловив готовність бути зі своїм народом, заявивши: "Прощаюсь с вами, как ваш президент. Остаюсь с вами, как ваш соотечественник."

ЧЕХІЯ І СЛОВАЧЧИНА СЬОГОДНІ

ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА

Державний устрій - унітарна держава

Форма правління - парламентсько-президентська республіка

Президент - Петро Павел

Прийнята в ООН, ОБСЄ і Раду Європи, НАТО (12 березня 1999 році) і ЄС (1 травня 2004).

СЛОВАЧЧИНА

Державний устрій - унітарна держава

Форма правління - парламентська республіка

Президент - Петер Пеллеґріні

29 березня 2004 року Словаччина увійшла до складу НАТО, а 1 травня вступила до ЄС

Курс — соціальна демократія

Розвиток громадянського суспільства допоміг національній свідомості у здійсненні всіх перетворень, які відбулися після «**ОКСАМИТОВОЇ**» революції, що дало змогу з легкістю розпрощатись з періодом, який залишив відбиток в історії цих країн.

ДЯКУЮ!